

Fabian Jakob e un individ care trăiește într-o lume în care nu se poate adapta. Are o aventură amoroasă cu o femeie măritată, care face ceea ce face de comun acord cu soțul său. Între cei doi soți este o înțelegere scrisă depre care ia cunoștință și personajul principal al romanului. Printre altele, în ciudatul contract scrie:

"Partea contractantă feminină se obligă să prezinte în prealabil soțului ei, domnului doctor Felix Moll, orice persoană cu care dorește să întrețină relații intime."

Personajul principal al romanului lui Kästner lucrează la un ziar. Existența acestui ziar e dată de știrile care trebuie să apară oricum, chiar dacă sunt inventate. Redactorul ziarului, Münzer, îi dă un sfat bun lui Fabian:

"Reține, tinere, următorul principiu: Stirile al căror neadevăr nu poate fi constatat pe loc, ori abia peste câteva săptămâni, sunt adevărate."

Dialogul dintre Fabian și redactor continuă.

„Sublimul nostru șef de stat a îndrugat iar niște baliverne."

*"Este o compunere de școală pe tema : apa în care zace viitorul Germaniei fără să se scufunde. Se întoarce spre Fabian și-l întreabă:
-Ce titlu să dau acestui articol umoristic?"*

„Independența” presei și cum funcționează întregul mecanism e reamintită lui Fabian de redactor:

„Avem instrucțiuni să nu atacăm guvernul. Dacă scriem împotriva, ne facem rău, dacă tăcem suntem de folos guvernului.”

În redacția ziarului sunt și alți colegi care participă la discuție. Dialogul alunecă ușor spre problemele esențiale ale omenirii:

„Noi ne ruinăm din cauza comodității sufletești a tuturor. Vrem să se schimbe ceva, dar nu vrem ca noi înșine să ne schimbăm.”

O constatare la care ar trebui să reflectăm cu mai multă atenție toți, în viața reală...

Fabian, după o petrecere cu colegii de redacție, intră într-o stare de ușoară amețală.

„De obicei îi plăcea acel stadiu incipient al beției, care te face să percepi rotațiile pământului.[...] li veni în minte un desen al lui Daumier, care se intitula „Progresul”. Daumier desenase câțiva melci care se târau unul după altul, reprezentând ritmul progresului uman. Numai că melcii se târau în cerc!”

Aflăm lucruri interesante despre Fabian. E pregătit oricând să facă altceva dacă ar fi dat afară de la locul său de muncă. Fabian spune că :

„În timpul inflației am administrat hârtiile de bursă ale unei societăți pe acțiuni. Apoi am cumpărat pentru ceva valută o prăvălie de zarzavaturi.[...] Pe deasupra vitrinei scria: „Dr. Fabian, comerț cu delicatese extrafine.””

Personajul principal din roman e un visător. El însuși declară:

„...îmi lipsește simțul pecuniar. Pentru ce să câștig bani?Ce să fac cu banii?Mi-e indiferent și în general este tot una dacă scriu adrese, fabric versuri pentru a fișe, ori dacă vând zarzavaturi.”

Fabian are examenul de doctorat . Disertația lucrării sale ne duce cu gândul în lumea absurdului. Tema lucrării a fost:

"Era oare bâlbâit Heinrich von Kleist?" Mai întâi am vrut să dovedesc, pe baza unor cercetări de stil, că Hans Sachs a avut picioare plate."

Heinrich von Kleist este considerat întemeietorul nuanțelor germane moderne. N-am găsit vreo dovadă c-ar fi fost bâlbâit. De altfel, nici n-ar fi avut importanță acest lucru pentru scriitorul von Kleist. Despre Hans Sachs e chiar imposibil să știm dacă a avut sau nu picioare plate, având în vedere că a trăit între 1494 și 1576.

Eroul romanului se distrează.

„La ora zece fix, coborau de la galerie două duzini de fete de stradă, în șir indian. Purtau costume de baie colorate, ciorapi trei sferturi și pantofi cu tocuri înalte. Panorama opulenței feminine, însoțită de muzică, excita pe vânzătorii, contabilii și comercianții cu amănuntul care se îmbulzeau în jurul estradei. Preferate erau cele mai grase și provocatoare."

Sunt destule pasaje în roman unde absurdul iese în prim-plan. În afară de tema disertației despre bâlbâiala sau picioarele plate ale unor importanți scriitori germani, scriitorul Erich Kästner descrie următoarea situație, absolut absurdă:

"Un tip inventiv a adunat câțiva seminebuni și-i pune să cânte și să danseze. Le plătește câteva mărci, în schimb, ei se lasă înjurați și batjocoriți de public. Localul este foarte căutat. Se duc acolo oamenii care se bucură că există alții și mai nebuni decât ei."

Labude, alt personaj important al romanului, prieten cu Fabian, își iubește soția într-un fel extrem de interesant:

„Își iubea soția, mai ales în lipsa ei. Atracția față de ea creștea în proporție geometrică cu distanța care-i despărțea."

O vizită nocturnă făcută de Fabian unei cunoscute e un prilej pentru autor pentru a ne arăta câte ceva din calitățile lui de umorist. Din camera unde locuia în chirie cunoscuta lui Fabian se auzea tot ce făceau vecinii.

„Din camera de alături se auzeau zgomote. Arcurile divanului scârțâiau contrariate.

-Vecinătatea asta o am pe gratis.

-Faceți o gaură în perete și vindeți bilete de intrare."

Pe o bancă , într-un parc, se putea citi pe o tăbliță:

„Cetățeni, cruțați-vă talentele!” primarul și-a pus semnătura sub această propoziție mai mult decât echivocă, el singur știind desigur de ce.”

Asemenea anunțuri ar avea un loc bine meritat peste tot la noi...

Fabian, între timp, devine șomer. Prilej pentru el de a face cunoștință cu persoane cât se poate de diferite. Si cu această ocazie dăm de umorul atât de special al autorului. Un bătrân, ușor sonat, e găzduit de bonomul erou al lui Kästner. Ca să nu afle gazda, Fabian îl invită pe distinsul om în vârstă să stea în...șifonier!

“Sifonierul ca adăpost a fost până acum doar un privilegiu al comediilor de adulter. Să rupem cu tradiția, stimatul meu oaspete!”

Domnul cel bătrân avea o tuse aproape permanentă. Câtă vreme a fost nevoit sa se ascundă în șifonier, s-a abținut să tușească pentru a nu atrage atenția gazdei lui Fabian asupra sa. Totul se termină cu bine:

„Domnul bătrân ieși cu picioarele înțepenite și tuși timp îndelungat pentru a recupera rămânerea în urmă.”

Alt pasaj memorabil din această carte este discuția dintre gazda lui Fabian, doamna Hohlfeld și chiriașul ei rămas fără serviciu.

„-Ce faceți aici? Întrebă doamna Hohlfeld. Intrase neobservată. Fabian îi răspunde:

□ -Prind muște, anul acesta sunt mari și crocante.”

Exasperat că nu-și mai poate găsi de lucru, Fabian îi spune unui cunoscut:

„M-aș putea posta în piața Potsdam ca om-sandviș, cu un panou mare în față, purtând o inscripție ca, de pildă: „Acest tânăr nu face momentan nimic, dar încercați și veți vedea că poate face totul!”

Fabian își găsește o ființă cu care se înțelege foarte bine, dar soarta face ca ei să nu poată rămâne mult timp împreună. De data aceasta autorul romanului e serios și profund. Aceasta e, până la urmă, cea mai puternică impresie pe care o lasă cititorului scriitorul german.

„Unde era Cornelia? Era culcată cu un bătrân gras și se prostitua, pentru ca dragul de Fabian să aibă timp de trândăveală, după placul lui. Întâmplarea i-a aruncat în brațe o ființă pentru

care, în sfârșit, putea face ceva și această ființă îl împingea înapoi, în blestemata libertate nedorită. Amândoi fuseseră ajutați de soartă și acum niciunul din ei nu mai putea fi ajutat. În momentul în care munca dobândise un sens, fiindcă o găsisse pe Cornelia, el își pierduse slujba. Și pentru că-și pierduse slujba, a pierdut-o pe Cornelia."

Fabian vede viitorul Corneliei în felul următor:
„O femeie nefericită, căreia îi va merge bine."

În finalul romanului, Labude, prietenul lui Fabian, se sinucide pentru că lucrarea sa de doctorat a fost notată ca inacceptabilă. Totul a fost o simplă neînțelegere, la care s-a adăugat o glumă proastă, cu consecințe fatale. Labude lasă o scrisoare de adio vechiului său prieten:

"Rspingerea lucrării mele este pentru mine practic și psihologic o prăbușire[...]. Leda m-a respins, universitatea mă respinge, din toate părțile primesc doar notația de nesatisfăcător. Nu mă consolează nicio statistică istorică cu privire la numărul mare de personalități importante, care au fost studenți slabi și amanți nefericiți."

Văzându-și prietenul mort, Fabian își spune:
„A trăi este o întâmplare, a muri o certitudine".

Această certitudine vine neașteptat de repede și pentru eroul romanului. Un băiețel cade în apă. Tipă și singurul care se încumetă să-l salveze e Fabian. Dar,

„băiețușul, țipând mereu, ajunsese înotând la mal. Fabian se înecă. Din păcate, nu știa să înoate."

Se poate pune întrebarea: de noi înșine, cine ne salvează când avem nevoie?...